

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.
Een blad afzonderlyk, 20 centiemen.
De aankondigingen, per drukregel, 15 centiemen.
De reclamen, per drukregel 25 centiemen.

De *Postryder* verschijnt s' dingsdags, s' donderdags en zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en by alle postdirecteuren.
Alle toezending van brieven,annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

 De personen die van heden een abonnement aen den *Postryder* nemen voor het jaer 1866, zullen dit blad gratis ontvangen tot den eersten january aenstaende.

TONGEREN, DEN 9 DECEMBER.

Liberater spaersaemheid.

Eene der voornaemste middelen waerover ons liberater gouvernement beschikt om het getal zyner aenhangers te vermeerderen en by de kiezingen met het geld der kontribuableen verslaefde stemmen te winnen is van alles met zyne kreaturen vol te steken, en het getal zyner ambtenaren op eene ontzaggelyke wyze uit te breiden.

Zoo vinden wy, volgens officieele stukken, dat in 1859 de bureelmannen van het gouvernement slechts ten getalle van 15005 waren wier jaarwedden op 24 miljoen beliep, terwyl thans hun getal op 16,215 en de somme hunner traktementen jaerlyks op ongeveer 50 miljoenen gestegen is!

Dus, in minder dan vyf jaren, eene vermeerdering van 1,250 ambtenaren en eene jaerlykse vermindering van uitgaven van ongeveer 6 miljoen!

En die vermeerdering groeit dagelyks aen!
De boer zal 't al betalen!!

En dat zyn de mannen die op hun vaandel: *bezuiniging* durven schryven en de menschen wys maken dat zy voor de ontlasting en het goedkoop gouvernement zyn!!

Ja, met ons de centen uit den zak te kloppen.

MAG MEN STELEN?

M. Thonissen heeft laetstens eene redevoering in de Kamer gehouden zoo edel en verheven als er sedert lang niet eene is uitgesproken geweest. Met moed en klem heeft hy de verdediging van de geestelykheid ten herte genomen, die weigert deel te nemen aen de schandige wet over de studie-beurzen, welke door den President des Senaets eene *schending van den eigendom* is genoemd geworden en die niet zonder reden den doopnaem gekregen heeft van *Beuzensnyderswet*.

Ziet eens wat eene liberatersche en onrechtvaardige streek: onze voorzaten, voor het meerendeel priesters, vermaken hunne goederen voor studie-beurzen ten voordeele van hunne bloedverwanten, dorp- of stadsgenooten op voorwaarde dat deze kristelyke en godsdienstige scholen zullen bywonen.

Deze latingen worden aengenomen met die

voorwaarden, goedgekeurd en gewaerborgd door de openbare overheid.

Het fransche, het hollandsche gouvernement, alle ministerien die wy sedert 1850 in België gezien hebben, vinden deze stichtingen met hunne voorwaarde regtveerdig en den uitvoer van den wil des stichters verplichtend in geweten.

En nu komt een liberatersch logie-ministerie en legt de hand op deze beurzen; het verwerpt den goedgekeurden en gewaerborgden wil der stichters om hunne nagelaten goederen te doen strekken tot het onderhoud van onkristelyke en ongodsdienstige scholen.

Als twee en twee altyd vier is geweest, en zyn zal, dan is en blijft zulke wet een schelmstuk, dat altyd wraek zal roepen tegen zyne daders.

Maer dat is alles niet. Benevens die schandige onrechtvaardigheid begaen onze logiebazen nog eene duivelsche kwaedstoking: omdat zy wel wisten dat onze geestelykheid de hand niet zou willen leenen aen die schelmery, zoo hebben zy nu de gelegenheid om haer in de Kamer uit te schelden voor muiters en oproermakers!

Wet is wet, roepen zy, en de beurzenwet verplicht omdat zy gestemd is!

Ja, antwoordt de geestelykheid, *wet is wet*, als zy regtveerdig is; als zy niet tegenstrydig is met dien artikel der eeuwige grondwet, die in het hart en geweten van den mensch geschreven staet, te weten:

GY ZULT NIET STELEN.

(Onafhankelyke.)

Kamer der Volkvertegenwoordigers.

De Kamer der volksvertegenwoordigers heeft donderdag, na eene korte beraedslaging, het budget van het ministerie van justicie aengenomen.

Op voorstel van den minister van justicie, heeft de Kamer het krediet, welk voor den katholyken godsdienst op het budget gebracht is, met 10,000 fr. verhoogd.

De kiezing van Doornyk is goedgekeurd, en M. Bara heeft den eed afgelegd.

's Konings ziekte.

Het *Journal de Gand* bevat den volgenden brief:

« Brussel, 5 december 1865.

» Het bulletyn welk morgen in den *Moniteur* zal verschynen (dat welk wy verder afkondigen) zal een weinig min geruststellend zyn dan degene die hy tot hiertoe gegeven

heeft. Hy zal zeggen dat de verbetering geen voortgang doet en dat men den bloedloop nog niet is meester geworden. De toestand is volstrekt hopeloos; hoofdzakelyke organen des levens (de ingewanden) zyn gekwetst; al de poogingen der kunst schynen onmagtig om eene geneezing te bekomen. Dat begrypt zich. De geneesheeren zullen er misschien in gelukken eenigen tyd het leven des konings te verzekeren; maer de dood des konings is daer, onverbiddelek, en ditmaal is het te vreezen dat zy niet zal heen gaen zonder haer slachtoffer mede te slepen.

» Al wat men zegt in zekere dagbladen omtrent den zedelyken toestand des konings, is onwaer. Van den dag dat de bloedloop zich verklaerd heeft, heeft niemand, behalve de geneesheeren en de kamerknecht tot Z. M. mogen naderen. Sedert de terugkomst des konings uit Ardennen, hebben noch de hertog, noch de hertogin van Brabant, noch de graef van Vlaenderen den koning kunnen zien; het is dus onnauwkeurig te zeggen dat Z. M. een diplomatiek persoonadje ontvangen heeft. Het is nog veel onnauwkeuriger te zeggen dat de koning dagelyks muziek doet spelen.

» Hetgeen bewyst dat de toestand des konings wel zoodanig is als ik hem u beschryf, is dat hy sedert 25 november niet een der nieuwsbesluiten heeft geteekend die hem zyn onderworpen geworden. Hecht dus geen geloof aan al wat men tegenstrydigs te Brussel vertelt.

» De engelsche doctoer Jenner, die reeds den koning behandeld heeft, is terug naer Engeland vertrokken.

Ondanks de ernstigheid van den gezondheidstoestand des konings, vernemen wy, zegt de *Etoile*, dat Z. M. nog alle avonden zynen pianist, M. Hermet, doet komen om muziek te maken. Gisteren avond nog was M. Hermet onthoden om de ouvertuer van den *Tanhauser* van Mr Wagner uit te voeren. De koning blijft al zyne verstandelyke vermogens behouden, en spreekt niet dan van zyn bed en zyne kamer te verlaten, om eene wandeling te doen in den hof van het kasteel.

De zwakheid is het teeken dat den toestand des konings blijft overheerschen.

Dr WIMMER,
DE ROUBAIX, (*Moniteur*.)

Paleis van Laeken, den 6 december.

De *Moniteur* van gisteren bestatigt dat de koning zich verleden maendag nog met staetszaken heeft bezig gehouden: er wordt een

koninklyk besluit in afgekondigd, gedagteekend van den 4 dezer.

Gelyk men weet, wil koning Leopold niet dat de dagbladen van zyne ziekte spreken. Ingezien den slechten toestand van Z. M., hebben de ministers nu toch bulletins in den *Moniteur* doen plaetsen, die natuerlyk door al de dagbladen opgenomen worden. Om nu te vermyden dat Z. M. zulks onder het oog valle, heeft men de uitgevers van die dagbladen, welke de koning gewoonlyk leest, verzocht een nummer te drukken voor het paleis, waer dit gedeelte weggelaten is, en gereedelyk is aen dit verzoek voldaan.

Men leest in eene korrespondentie van het *Handelsblad*:

De toestand, waerin Z. M. de koning zich bevindt, voorspelt meer en meer een naderend einde. De geneesheeren hebben de prinsen kennis gegeven dat zy het kasteel niet moesten verlaten, daer men ieder oogenblik een noodlottige krisis kon intreden. Het laetste berigt den morgen door het ministerie ontvangen, luidt: « De koning zal den dag van heden waerschyndlyk nog overleven. »

» Op de drukkery zyn een aental zettters en drukkers permanent, om zoo'tra het berigt van het overlyden des konings ontvangen wordt, daarvan aen de ingezetenen kennis te kunnen geven. Reeds is bepaald dat kanonschoten het overlyden van Z. M. zullen aankondigen en dat daarmede dag en nacht om het half uer zal worden voortgegaen, tot aen de begrafenisplegtigheid.

Men leest het volgende bulletyn in den *Moniteur* van heden:

« De Koning bevindt zich heden in denzelfden toestand van gisteren.

» Dr. WIMMER.

» De ROUBAIX.

» Paleis van Laeken, 7 december. »

Toestand der stad Tongeren.

(Vervolg)

M. Bairin professor in het kollegie heeft, gelyk in vorige jaren, aen de werklieden der stad en der omliggende gemeentens een cursus van teekenkunst toegelegd op de kunsten en ambachten gegeven. Zyne lessen zyn gerolgd geworden door 29 leerlingen wier voortgang men heeft kunnen bestatigen. Dezelfde professor geeft ook lessen van teekenkunst aen al de klassen van het kollegie.

Gedurende het jaer 1865, hebben de pokken in Tongeren zoowel als in eenige naburige gemeentens geheerscht. Behalve deze ziekte, heeft de gezondheids-toestand der stad niets te verlan-

behelpen; zelden is men in de onmogelykheid van hooi te koop, maer als het onderhoud van zwynen geldt, dat is heel wat anders.

Eenige jaren geleden, omtrent het midden van february, bevond ik my, uit hoofde van omstandigheden die hier niet dienen te worden angehaeld, met 25 volwassen zwynen in mynen stal, en wel zonder eene beet, zonder eene wortel, zonder eene raep!! Zemelen en melkouden myne zaak niet maken; dit voeder is kostelyk en past niet aen de dieren welke men vet maekt. Ik heb dan ook mynen toevlugt genomen tot de volgende proeve, welke, tot spyt der voorbarige afkeuring myner naburen, met eene volslagene gelukking werd bekroond.

Ik heb goeden achtermet (my dunkt dat die van klaver het best zou passen) door den stroosnyder laten komen en zorgvuldiglyk bevochtigd. Voor deze werking, terwyl een helper het gesnoeden voeder by kleine grepen in eene kuip strooide, begoot ik het met den kop van eenen gister die lichtelyk gezout water inhield. Ik liet de massa gedurende twaelf uren wreken en verslappen; vervolgens legde ik het voeder in eene andere kuip, zorg dragen te van het zoo te bewerken dat elk pylken gras beoorlyk vochtigh was. Na verloop van nog twaelf uren had ze de kleur, de baigzaamheid, den geur, het opzigt en de meeste eigenschappen van het *versch gras* wedergekregen; dit is zoo waer, dat een ingezetene van de holstede my vroeg waer ik dit *gras* had laten maeien. Alsdan heb ik laten gisten. Ten dezen einde heb ik het voeder in eene derde kuip gebracht, hetzelfde er in leggende by kleine hoeveelheden te gelyk en er byvoegende 5 kil. zemelen en 3 kil. melk per 36 kil. droog gewegen voeder. Na verloop van 48 uren

middenste ongeveer 45. De onderlaag by alle dry is rots.

Op de twee in afbouw zynde eilanden bevinden zich vele armzalige hutten voor de arbeiders, en voor de als kooplieden hier aanwezige Peruanen. De gouverneur is een peruaensch overste, die 100 soldaten ter beschikking heeft, om de peruaensche arbeiders en chineesche slaven in orde te houden. Er zyn ongeveer 800 Chinezzen hier, die de regering met engelsche schepen uit China liet halen, om als landverhuizers naer Californië gebracht te worden. Toen echter de schepen, volgens hun bevel, te Pisco aen wal kwamen, werden de arme Chinezzen aen land gebracht en letterlyk tot slaven gemaakt. Zy genieten echter een gering loon van 2 dollars, ieder in de maend. De schepen kunnen dicht aen den oever in 20 tot 50 voet diepte ankeren, en door middel van eene goot geladen worden, waerin de guano over de 100 voet hoog naer beneden schiet. Het pond (engelsch) vleesch, van zeer geringe hoedanigheid, kost hier, fr. 4-23. Het water wordt van Callao aangevoerd en de guano-schippers zyn kontraktmatig verplicht eene zekere hoeveelheid daarvan mede te nemen. Visch komt in overvloed op de eilanden voor, maer bestaet niet uit de beste soorten. »

Bereiding van een gistend voeder voor het vee.

Indien er voor den landbouwer een moeijelyk oogenblik verschijnt, zegt de heer Teysseire, 't is wel datgene op hetwelk, door de eene of andere reden, het gewoon voeder zyner dieren komt te ontbreken.

Als het enkelyk aenkomt op koeijen, ossen, paerden, mits eene opoffering kan men zich

LANDBOUW.

GUANO.

De guano of huano bestaet uit vergane lichamen van zeehonden en zeevogels en hunne uitwerpsels. De op de guano-eilanden huizende vogels bestaen voor het grootste gedeelte uit pinguinen, pelikanen, roodganzen en eene soort van kleine duikers.

De Chinha-eilanden aen de peruaensche kust zyn dry in getal en strekken zich te samen ongeveer 7 engelsche mylen van het noorden naer het zuiden uit. Van het middelste en noorderlykste is al de guano afkomstig, die tot hiertoe vervoerd is, terwyl het zuiderlykste nog onaengeroerd ligt en dus het best het ontslaen der guano doet kennen. Ik landte meermaalen op dat eiland om eijeren te zoeken. Het heeft 3 eng. mylen in omtrek; het middelste en hoogste gedeelte verheft zich ongeveer 70 voet boven den spiegel der zee en bevat eene laag guano, die op de dikste plaetsen 25 voet diep is. Het eiland draegt, evenmin als een der beide andere een spoor van plantengroei; de oppervlakte ziet er ten gevolge van de tallooze vogelholten, in de guano, even als een konynenpark, en inwendig, tot 2 en 3 voet diep, ongeveer als eene honinggraed uit, want de holen loopen beneden de oppervlakte 5 — 10 voet ver weg en kraissen zich meermaalen. In ieder dezer holen zitten naer duikers gelykende vogels te broeien, en wanneer wy de guano weggroeven, om by de eijeren te komen, stieten wy dikwyls op doode vogels, die waerschyndlyk er in gekropen waren om er te sterven en in verloop van tyd in guano te veranderen.